

Список використаних джерел

1. Алексеев І. Викладання гри на баяні. Київ: Музична Україна, 1987.
2. Ляховицька С. Питання фортепіанної педагогіки. К.: Муз. Україна, 1985.
3. Апраксіна О. Музичне виховання в школі. Вип. 14. К.: Муз. Україна, 1990.

Мірошниченко В., викладач вищої категорії, Кременчуцька дитяча художня школа імені О. Д. Литовченка (м. Кременчук)

ДЕКОРАТИВНИЙ НАТЮРМОРТ ЯК ЗАСІБ ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ УЧНЯ МИСТЕЦЬКОЇ ШКОЛИ

Іноді так складається, що класичні уроки визивають у учнів нудьгу, творчу апатію. Необхідно розвинути інтерес до теми! Як дитину навчити мислити креативно й нестандартно? Для вирішення цієї задачі є безліч способів. Поле для експериментів відкриває декоративний натюрморт. Працюючи над натюрмортом, учні поступово починають імпровізувати. Але для того, щоб пробудити бажання йти нестандартним шляхом, вчитель повинен дати учням «інструмент» – знання, які можна використовувати під час роботи.

Декоративний натюрморт дає можливість учням творчо мислити, допоможе спробувати різні техніки, манери, кольорові експерименти на уроках декоративного живопису, розвинути образне мислення, авторську фантазію, виховувати естетичний смак і стимулювати самостійну творчу діяльність.

Натюрморт – один із найдавніших жанрів зображувального мистецтва. Але декоративний натюрморт з'явився зовсім недавно на рубежі XIX – XX століть. Його засновниками вважаються фовісти й кубісти. Яскраві представники авангарду епохи модерну: Ж.Брак, П. Пікасо, А. Матіс, І.І. Машков, К.С. Петров – Водкін, вони створили натюрморти, що вражають своєю декоративністю, незвичайними прийомами трансформації предметів, максимальне спрощення або ускладнення в роботі з кольором й тональними відношеннями, неповторне використання лінії. Всі ці новації відіграли величезну роль у становленні декоративного натюрморту. В декоративному натюрморті важливу роль відіграє те, наскільки творчо художник зможе переробити навколишню дійсність, внести до неї свої індивідуальні відтінки, роздуми, почуття. Це називають стилізацією. У процесі роботи над стилізацією відбувається узагальнення зображувальних предметів за допомогою ряду умовних прийомів вимірюючи форму, об'ємних і кольорових відношень. Художники не намагаються «документувати» явища дійсності, а використовують спрощення – умовне зображення, яке допомагає передати головну ідею твору [3].

Для мене декоративний натюрморт – найулюбленіший жанр декоративного живопису. Його не можна написати за якимись правилами, він ніколи не буває точним відображенням природи. Це, скоріш за все, роздуми з приводу натурної постановки. В декоративному натюрморті головне – задум, мотив. Увагу треба приділяти виразності форм,

їх пластичі й декоративності. Величезну роль відіграють лінія та контур в зображенні предметів. У сполученні кольору – краса лінії здатна поєднати живопис та графіку.

Головна задача педагога в тому, щоб допомогти учням розвинути в собі творче бачення натури й художньо – образне мислення. Щоб засвоєння прийомів стилізації проходило успішно, заняття необхідно проводити поетапно.

Вчителю важливо використовувати нестандартні форми проведення уроку: уроки – фантазії, уроки – гри, уроки – екскурсії, відео уроки. Вони дають можливість не тільки підняти інтерес учнів до предмета, але й розвивати їх творчу самостійність. Інтерес до предмета зростає. Починати потрібно з вивчення простіших завдань на прикладі один – три предметних постановок й виходячи на більш складний рівень до безпредметних, образно – асоціативним психологічних тем.

Робота складається з декількох етапів. На початку треба вибрати тему, зробити лінійні ескізи стилістики натюрморту, вибрати найкращий пошук і по ньому зробити невеликі тональний і кольоровий ескізи. Важлива умова в композиції натюрморту – організований центр(домінанта), яким може бути головний предмет, або складений з дрібних по розміру елементів, організованих у пляму. Цей головний предмет треба вичленити, зробити на ньому акцент, можна посилити пластику, підкорити цьому предмету все інше в композиції. На цьому етапі (в ескізах) головне – пластика ліній, трансформація форми. Всі зображувальні предмети повинні знаходитися в єдності пластики, форми, розмірів на картинній площині. Навколо домінанти будуть згуртовуватися всі інші об'єкти композиції. Все повинно підкорюватись композиційному замислу. Змінена, спрощена форма об'єктів аж до доведення її до символів, або навпаки ускладнена, можна вводити декоративний контур, грати з кольоровими контрастами, наповнюючи предмети декоративними елементами, що співзвучні з загальною ідеєю композиції. Далі ескізи переносяться на великий формат [1].

Предмети в натюрморті можна змінювати – ламати форму, вгинаючи й нахиляючи їх у сторону. Можна підкреслити характерне у формі предмета, утрирувати її, доводячи до максимального загострення. Округлити товстий глек або сильно витягнути довгу форму вази. Пластика ліній при цьому повинна залишитись для всіх предметів у натюрморті. Вона може бути м'якою або жорсткою. Можна вирішити натюрморт на плавній тягучій пластиці силуетів предметів і драперій й наведенні такого ж типу декору. Можна виконати натюрморт з рублених форм, жорсткими кутами. Допущення різних умов: речі можна розміщувати підвішеними у повітрі на різних рівнях горизонту [2].

Наступний етап – введення декору – розбивка предметів на частини, які повинні бути розміщені з урахуванням форми предметів, умовно передавати об'єм. Внутрішній декор повинен відповідати зовнішній пластиці ліній.

У своїх роботах учні знайомляться з різними способами гармонії кольору. За рахунок обмеженої палітри у роботах образотворчий цілісний кольоровий стрій. 4 – 5 безпомилково виражених кольорів буває іноді достатньо, щоб створити багату за кольором, емоціональну композицію. Перевага головного кольору посилює виразність окраски інших. Це завдання дає можливість учням спробувати різні кольорові експерименти, які в академічному натюрморті недопустимі. Це завдання дозволить краще зрозуміти чистий колір і відкрити невичерпні можливості змішання кольорів [2].

Учням потрібно пояснити, що станковий натюрморт – це самостійний твір, й для

нього не має значення середовище, в якому йому жити: житловому, промислового інтер'єрі, офісі чи на виставці. І зовсім інша справа – декоративні твори, зокрема декоративний натюрморт. Він відрізняється від станкового своєю залежністю від того середовища, в яке буде поміщений по завершенні роботи над ним. Під час роботи над декоративним натюрмортом художник вже уяво закладає середовище, інтер'єр, в якому він буде знаходитись. В основі зображення повинна бути закладена якась загальна ідея, яку юний автор на протязі всієї роботи буде тримати в голові.

Дітей треба навчити створювати самостійні стилістично – цілісні творчі роботи. На єдність стилю може працювати запропоноване заздалегідь вчителем колірний стрій, способи подачі зображувальних ліній.

На скільки необхідне навчання дітей можливостям стилізації зображення, якщо вони ще недостатньо оволоділи основам малюнку та живопису? Відповідь однозначна. Вивчаючи декоративність, у якості однієї з особливостей творів мистецтва, визначаючи її композиційно – пластичний й колористичний стрій, спосіб вираження й краси, можна довести, що освоюючи прийоми стилізації й вивчаючи декоративні властивості живопису, учні не тільки простіше будуть вивчати основні закони зображення, але й розвивати у собі творчі здібності, художній та естетичний смак. Такі заняття змінюють мислення дітей, впливають на формування їх світосприйняття, стимулюють розвиток творчого потенціалу особистості.

Список використаних джерел

1. Виппер Б.Р. Проблема развитие натюрморта. СПб. : Азбука-классика, 2005. 384 с.
2. Дятлева Г.В. Мастера натюрморта: Вече, 2002. 260 с.
3. Ноель Б.Л. Декоративная живопись. М., 2004. 223 с.

Мосієнко І., викладач,
Кременчуцька дитяча художня школа
імені О. Д. Литовченка
(м. Кременчук)

ВПЛИВ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КОЛЬОРОЗНАВСТВО» НА ПОДАЛЬШИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК УЧНІВ У МИСТЕЦЬКІЙ ШКОЛІ

У повсякденному житті людина постійно має справу з необхідністю гармонізації кольорів: працюючи на виробництві, підбираючи собі та близьким одяг, створюючи затишок у своїй оселі. Для цього досить елементарних знань про колір, а спеціалісту, який безпосередньо створює кольорові гармонії, потрібна теоретична база про систему кольорів. Художник-викладач тим більше не може відмовитись від теорії, хоча у творчій діяльності, працюючи інтуїтивно і віддаючи перевагу особистим естетичним вподобанням, він може відхилятися від теорії про колір або ж доповнювати її новими відкриттями. Тому мистецька школа має підходити до системи вправ і завдань у межах спеціальної початкової художньої освіти з урахуванням сучасних тенденцій.